

M

Hauho socken

Undersökning af en brändgraf från folkvandringstiden på Janne Aalenius under Tapvila hemman lydande totp i Alvettula by af Hauho socken i juni 1912.

Tooparen Janne Aalenius stuga och uthus ligga på en kulle i södra delen af Alvettula by, ej långt W om landsvägen till Hattula, ungefär ³⁰⁰ m SW om bron öfver vattendraget mellan Haukon-selkä och Ilmoilanselkä samt m S om Tapvila hemmans åbyggnader. Då Aalenius hösten 1911 i tomtens nordvästra hörn på bakens västra sluttning byggde åt sig en potatishällare, hittade han invid ett stort flyttblock en vacker smal spjutspets med holk från sen folkvandringstid (H. M. 6044).

Fyndställets läge är angifvet på den af mig af-fattade kartan öfver Aalenius tomt (se öfren foto-grafimärk, 2).

Den 28 och 29 juni 1912 undersöktes stället af mig och studeranden Harry Donner. Det ofrånämnda stora flyttblocket ligger mellan Aalenius lida och potatishällare och tätt intill gårdsgården mellan tomt och Tapvila hemmans åker. Söder om det samma ligga flera andra stora stenar, af hvilka några äro jordfaste, andra äro synbarligen det förslädda. Liggande på bakens sluttning se de ut att bilda en del af ett graföse, af hvilket det stora blocket antingen var den s. k. centralstenen (silmäkivi) eller en kantsten. Då den närmaste omgifningen kring blocket ej mera var i ursprungligt skick, var det svårt att afgöra, hvilket af de båda alternativen som här förelåg. Från området närmast W om blocket, där spjut-

spetsen blef hittad, ha nämligen saunghlukt stenor blifvit bortförda. Nu funnos där endast 2 större stenor kvar. Det i N till blocket gränssande området åter var stenfritt. Tätt O om blocket står ledet. Under detta golf ligger sårest en del af röset. Gräpningarna utbräcktes dock i brist på tid icke så långt, men borde fortsättas i denna riktning.

Undersökta blefvo det 3,75 m långa och 1,5-2 m breda mellanrummet mellan blocket och potatis-källaren och ett 4,50 m långt och 2,5-4,25 m bredt område S om stenblocket (rutorna A1, B1, en liten del af B2, C1 och C2). Det ^{Det (företnämnda området var, såsom redan framhållits, icke mera intakt)} nämnera rumma, men ursprungligen sannolikt tjockare svarta kulturlager, som däckte den orörda sandbotten, samt de brända benstämningar, som i mindre antal hittades i områdets södra hälft (B1), bevisa dock att grafen omfattade äfven denna del af stenblockets närmaste omgivning.

Undersökningen af området S om stenblocket (den södra delen af B1, samt rutorna C1 och C2) gaf bilden af ett typiskt finländiskt järnåldersröse. Marken höjde sig terrassformigt från W till O samt inom B1, C1 äfven från N till S. Låget nere blottades en tät stenläggning, bestående af små stenor, som lägo i 1-2 kvarf på hvarandra. I den mycket svarta fyllningsjorderna, mellan och under stenarna hittades brända ben samt ett relativt stort antal af i elden skadade söndriga smycken och redskap från sen folkvandringstid.

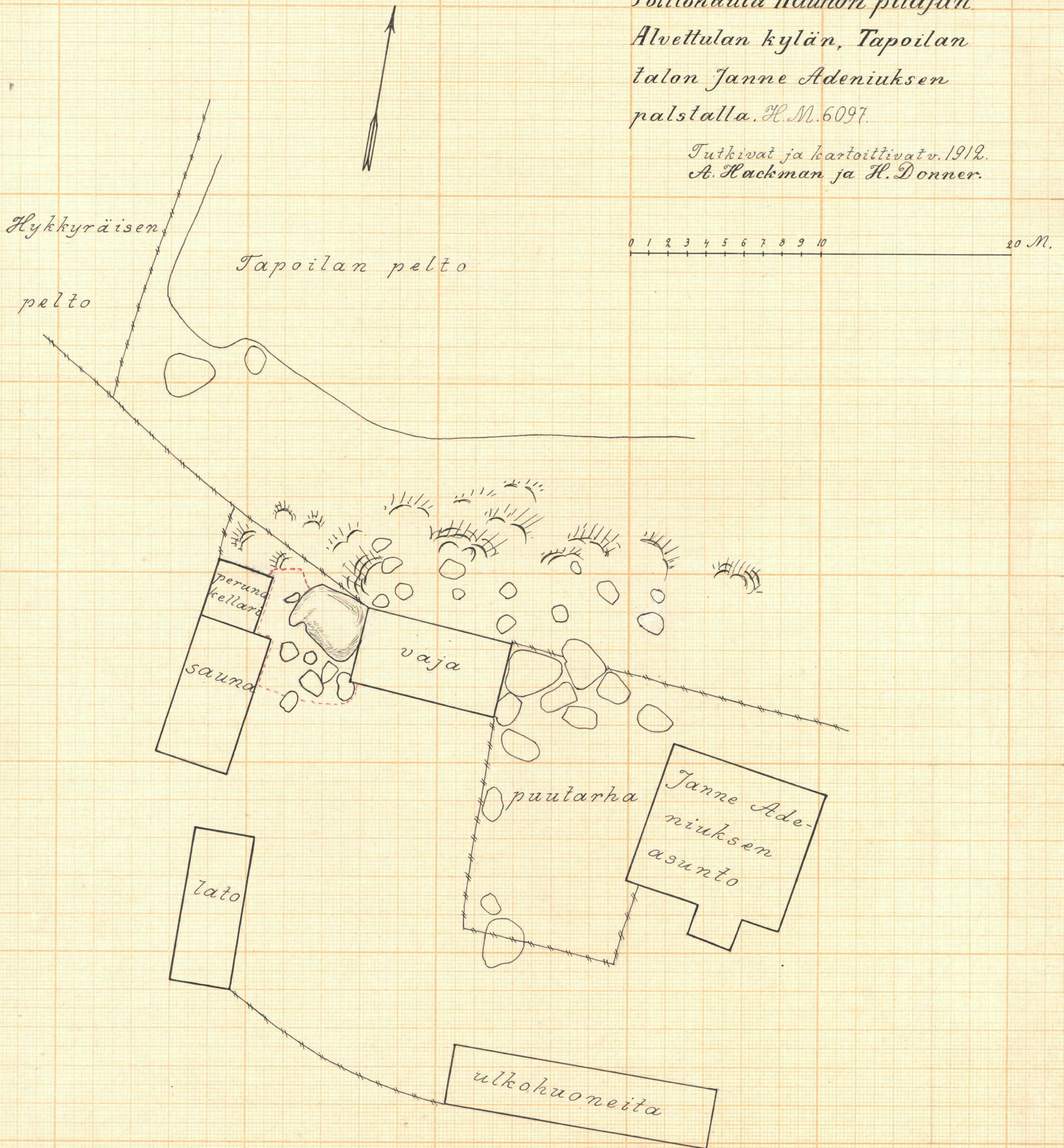
Området mellan det stora stenblocket samt stenarna ^(nordöstra delen af C1 och nordvästra delen af C2) 0,40 och 0,93 låg på ett något högre plan och hade en glesare stenläggning. Här hittades ännu brända ben, men endast ett fåtal metallföremål. Den västra delen

af detta område var åter tätt stenlagd och höjde
sig mot en stor sten (0,92), bakom hvilken (i östra
delen af C 2) låg grafvans högsta afsats, äfven den
med en tätt stenläggning (2-3 kvarf mindre stenar).
Här uppträdde brända ben endast på få ställen.
Däremot hittades här de största och bäst be-
hållna föremålen, t. ex. vid sydöstra hörnet af stenen
0,93 vid punkt 45 det bågformiga bronsbeslag, som är
afbildadt i F. M. 1914, sid. 59 fig 16 e, ^{och} samt en kast-
spjettspets med hullingar och tänge; vid punkt 43 en spjett-
spets med lång holk och jämförelsen's smalt blad. Fynden
äro katalogiserade under nr. 6097: 5-95.

Alfred Hachman.

Polttohauta Hauhon pitäjän
Alvettulan kylän, Tapoilan
talon Janne Adeniuksen
palstalla. H.M. 6097.

Tutkivat ja kartoittivat v. 1912.
A. Hackman ja H. Donner.

Polttohauta Hauhon pitäjän
Alvettulan kylän, Tapoilan ta-
lon Janne Adeniuksen palstalla,
H. M. 6097.

Tutkivat ja kartoittivat v. 1912
A. Hackman ja H. Donner.

Lauho - Alvetula - Tapiola.
N. M. 6044, 6097.

1. Brandgraf från folkvandringstiden på Adenius^{m. 3367} tomt. Brandgraven ligger bakom gårdsgården mellan de två uthusen. Fot. är tagen från NW mot SO, från Tapiola hemmans åker mot Adenius tomt.

2. Brandgraf från folkvandringstiden på Adenius³⁸⁵⁹ tomt, vid x tode spjutspetsen N. M. 6044 ha hittats. Det underifrån området ligger mellan de båda parallella röda pricklinjerna. Fot. är tagen från S mot N.

3. Sydöstra delen af det undersökta området.
(rutan C 2). Vid x har det u-formiga beslaget
H. M. 6097: 82 hittats (punkt 45 på kartan).

A. Hakman 1912.

Hauko socken.

3256.

1. Fyndorten för en svärdsknapp från vikingatiden (H. M. 3616:5) förut på Yli-Pietilä nu på Seppälä hemmans mark i Kaila by. Fyndet gjordes vid gräfnings af en potatishöllen i kullen mitt på bilden. I fonden Iso-Roinevesi.

3257.

2. Seppälä hemmans i Vihtiälä by åker Salopelto, 1½-2 km N om byn och cirka 250 m om landsvägen. I förgrunden på tegen mitt på bilden har en oval eldsten hittats (6097:1). I fonden Iso-Roinevesi. A. Hakman 1912.

Hauho soksen.

Näköala Hauhon pitäjän Kaloisan kylän ma-
etta. Isoon Roinenkeiden päin.

Valok. A. Hakkanen 1912.

Ora pöytä hautaa. Hauhon pitäjän aluetiedon ^{lev. 3257} kirj-
toim. Pöytäntalon J. A. Lemmisen pöytäntalon pihalla